Ударила джакпота

Бисера ДЖИВОДЕРОВА

– Ваньо, пиперът трябва да се полее. Прасето да се окъпе. Пак е хванало краста. И вратата на курника е паднала. Да отвориш долната врата, че патките скоро ще се прибират. Аз отивам на бостана. Всичко в тази къща мен чака – мърмореше баба Бона, но дядо Иван не й обръщаше внимание. Той лежеше на шезлонга под асмата, а на челото му имаше няколко резена пресен картоф, превързан със стара забрадка. Пак беше ходил на ежедневната си проверка до казана, където неговите съселяни варяха първата си партида ракия за тази година. Той беше най-добрият й дегустатор в малкото планинско селце Козебаир. Като гаврътнеше една чашка, можеше да определи градусите на вълшебното питие с точност до 80 %, но след третата винаги казваше точната цифра. Авторитетът му беше неоспорим и за домашните вина.

– Пак си се нахльонкал на казана! Божке, Божке, защо не послушах мама и да се оженя за Пенчо Котето! Съсипах си живота с теб, льонгузин с льонгузин! И като млад все клинчеше от работата, ама като остаря съвсем нищо не похващаш. Септичната яма се препълнила. Нова трябва да се изкопае – не мирясваше кльощавата бабичка.

– Що? Зетят нали направи вътре клозет – логично й опонира старецът.

– Аз като копая в градината за едно пикане няма да се събувам и мия, за да влизам в къщата – веднага го парира баба Бона. Тя въртеше цялата домакинска и земеделска работа със завидна пъргавост. И въпреки, че много добре знаеше, че каквото и да каже на съпруга си, той няма да я послуша и ще направи каквото е решил, но това се отнасяше и за нея, все още продължаваше да се самозаблуждава, че тя командва в семейното гнездо. – И козата чака да я заведеш на паша. Ванко, Ванко, ако те болеше колкото те мързи отдавна да не си на този свят!

– Да знаеш, Бонке, че си ударила джакпота с мен! Мъж като мен само да седи ей туканцък и да ти краси къщата – стига – за хиляда и първи път й напомни благоверният й и отново си затвори очите. Една голяма муха кацна на големия му зачервен нос, но изглежда не й допадناха изпаренията, които излизаха на талази на талази от устата му и веднага литна криволичейки. След миг вече леко похърквале, а баба Бона вече ситнеше на улицата, проклинайки Съдбата, тази дърта курва, която навремето й беше взела акъла, та да се ожени за този льохман.

Вечерта дядо Иван по традиция отиде в кръчмата. След като обърна пет малки мастички, той потърси съвет от приятелите си за най-належащата задача – копането на яма. Тъй като те бяха хора стари и мъдри и най-вече мразещи физическия труд му дадоха много ценен съвет. Двата внука на Черната Цана са й дошли на гости. Яки млади младежи, които работят като полицаи в столицата. За двайсетачка на човек ще свършат работата. Дядо Иван веднага се съгласи, че това е най-правилното решение и цялата компания се вдигна и отиде да преговаря с момчетата още тази нощ. С малка трудност, включваща пиянското им пелтечене и безкрайния пазарлък на Тошо Пилето да свали от цената, сделката беше сключена. Старецът беше малко притеснен, защото трябваше да се раздели не с четиридесет, а с цели шейсет лева, но като размисли на сутринта реши, че пак е на сметка, защото ги остави с точните координати и параметри и пое ръм казана. Нима едно такова удоволствие не струва дори повече?

Когато се върна след два часа, те вече бяха към финала на задачата си. Дядо Иван даде висока оценка на труда им и се настани в шезлонга да реанимира. Баба Бона стоеше на пост пред тях под жарките лъчи на слънцето и даваше съвети. И изведънж кирката на единия удари в нещо желязно. Миг – два се чудиха какво ли може да е това на толкова голяма дълбочина. Това роди огромно любопитство, най-вече в бабичката, която се притече и довлече пияния си и сънен съпруг и той да гледа. Момчетата разкопаха внимателно и се оказа котел с жълтици. Баба Бона писна.

– Брех, Ваньо, кво стана?

Дядо Иван я погледна с кръвясалите си очи и авторитетно заяви:

– Аз нали ти казвах, Бонке, че с мен си ударила джакпота! Ето че и имане ти намерих. Колко съм слушал от тате, че има заровено турско злато по този край и колко нощи сме ходили да копаем в гората, за да го търсим, пък то било в нашия двор, бах мама му!

– А-а-а, по закон златото е на държавата, дядо Иване! – попарила радостта му момчетата. – Ще се обадим веднага на колегите от града да дойдат, да го приберат и да го предадат в музея.

– Мама му стара! Който си няма съсмет си няма! Да намериш на седемдесет и пет години злато в собствения си имот и да ти го вземат под носа! – изведнъж изтрезня старецът.

– Ако беше изкопал септичната яма сам – щеше да е твое, стар глупак! А ти на всичкото отгоре и полицаи пазари! – развика се баба Бона.

– Ти как ме виждаш да я копая сам, ма? Че аз до Коледа нямаше да съм успял да изкопая половината! Ще ми разрешат ли да се снимам със златото? – се обърна дядо Иван към младежите. – Ей тъй, за семейната история на рода ни.

– Защо не! Ще получиш и процент от намереното съкровище. Има специална наредба на министъра на културата – го успокоиха внуците на Черната Цана.

– Живота ми почерни, а на стари години от злато ме лиши-и, Господ да те убие, търтей с търтей! – зави като на умряло Баба Бона.

ОТДАВА ПОД НАЕМ
ПОМЕЩЕНИЯ, 191 кв.м във Велико Търново, бул. „България“ 33, (бивш салон „Бюти“), подходящ за офис, лекарски и стоматологични кабинети. Наем 1000 лв. GSM 0879/357 570, 0885/466 887

ЯТРУС

Страници за литература, култура и изкуство

Пейзажи на сърцето

Магда БОРИСОВА

– Нали не си забравил, че довечера ще ходим на откриване на изложба? – Въросът на съпругата ми ме изважди от дълбоката концентрация над съботното судоку.

– Не съм, но ми припомни, ако обичаш.

– Ти никога не ме слушаш!

– Слушам те най-внимателно, скъпа. – Мислено проклех разсеяността си и за да не започне скандал, бързо зададох доуточняващ въпрос – Та припомни ми дали ще е графика, живопис или фотография, или пък нещо от онези модерните, с апликациите?

– Ще бъдат пейзажи, мисля. Освен това ще отидем направо за коктейла. Дъщерята на художника ми е колежка. Обещах й, че ще намина. Само половин час и после си тръгваме!

– Е, щом е само за половин час... – спазарих се.

Да си призная никога не съм разбирал от изкуство. Особено от модерност, скъпи мацанци. За това останах приятно изненадан от изложбата. Пейзажите с маслени бои допадناха на лаика в мен. Бяха прости и разбираеми. Дори малко наивни, но очарователни. Запознахме се с художника. Приятен мъж около шейсетте, гладко избръснат, с грижливо сресана назад коса. Имаше интелигентно, академично излъчване.

– Поздравления за изложбата! – започнах аз. – Много ми допадناха вашите картини.

– Благодаря! Аз не съм професионален художник. Самоук съм – довери ми някак съучастнически.

– Как се запалихте по рисуването? – полюбопитствах аз.

– Започнах да рисувам късно. Бях на тридесет и четири години. Аз съм дипломиран инженер. Отидох на тримесечен курс в Източна Германия преди осемдесет и втора година. Влюбих се в красива колежка, германка. Оженихме се и останах да живея там. Уредиха ми хубава работа по специалността. Вземах за месец, колкото тук за година. Трябваше да съм много щастлив – с красива булка и прекрасен нов живот в Германия, а стана обратното – налегна ме страшна депресия. Започнах да пия. Спрях да ходя на работа. И тогава един ден съпругата ми се прибра вкъщи и ми подари евтини водни боички. Започнах да си рисувам първоначално безсмислени неща, после натюрморти, а накрая познати пейзажи по спомен от моето село, от нивите, където си бях играл с агънцата, цъфналите пролетни дървета от нашия двор, картини от София и Черно море. Рисуването ме успокояваше, а картините радваха душата ми. Оказа се, че ме бива. С всяка следваща картина ставах все по-добър и по-добър. Изкуството наистина ми помогна да се справя с депресията, но не и с носталгията. Аз и жена ми се върнахме в България. Хелена се влюби в прекрасната ни природа. Обикаляме много из страната през отпуските и почивните дни. Чудех се как преди не бях забелязал колко е красиво тук! България е малка, а има толкова прекрасни места, че един живот няма да ми стигне да ги нарисувам. Почти на шега направих първата си изложба. Имаше голям успех. Ето ни на третата. А вие рисувате ли?

– Аз ли?! Не! Аз не мога.

– А опитвали ли сте?

– Ами, не. От дете не съм рисувал.

– Тогава от къде знаете, че не можете да рисувате? И аз не знаех, че мога, докато не започнах. Трябваше да изляза извън България, за да осъзная две важни неща за себе си – първо, че имам талант да рисувам, и второ, че не мога да живея в чужбина. Не трябва по толкова труден път да опознаваме себе си!

Тогава разбрах какво ме беше пленило в картините му – в тях е вложена много любов. Но не просто любовта на твореца към творбата му. Те отразяваха възхищението му от природата на Родината. Портретистите, които изобразяват своите майки и любими влагат емоция, която зрителят долавя. Тези пейзажи от България идваха от сърцето на художника. А когато нещо е сготвено, направено, нарисувано с много любов – то винаги силно въздейства.

Нови книги на великотърновски автори

Ружа ВЕЛЧЕВА

В края на изтеклата 2014 г. великотърновският поет Янислав Янков ни направи неповторим подарък. В книжарниците се появи новата му книга „СМЪРТТА В ЖИВОТА САМО СЪЩЕСТВУВА“, отпечатана от ИК „ЖАНЕТ 45“.

С изящен език, по езоповски сочен и неповторим, авторът ни повежда назад във времето, за да ни покаже една непозната страна на личности, оставили ярка диря в нашето изкуство. Както казва самият автор: „...Магьосници на словото, четката и струните. Това са нашите поети, художници и ловците на космическите вибрации.Те нямат билети за влака, в който ние си мислим, че съществуваме. За тях не се говори, за тях не се пише, за тях дори не се мисли...“

А те не са мъртви.

„Изглеждат така, защото сме ги забравили. Но когато мислим за тях, те оживяват. Каквото и да кажем за тях, добро или лошо, те оживяват. И ние излизаме от смъртта, защото смъртта в живота само съществува.“

Можем само да завиждаме на Янислав Янков,че е имал щастието да се докосне лично до тях, съхранявайки случки, мисли и дискусии, от които ние ставаме по-богати, чувстваме се съмишленици и поклонници на хора, отдавна извървели земния си път.

Тази книга трябва непременно да се прочете и препрочита, за да се съхранят живи в паметта ни имената на неизмислените герои на Янислав Янков!

IN MEMORIAM

Йордан КУШЕВ

Дни след Рождество Христово ни напусна поетът Йордан Кушев.

Йордан Паунов Кушев е роден на 25.06.1935 г. в Будапеща, Унгария. Детството и юношеството си прекарва в с. Поликрайще, където завършва прогимназия, а гимназия – в Горна Оряховица. Дипломира се във Висшия финансово-стопански институт (днес Стопанска академия „Д. А. Ценов“) в Свищов. Цялата му трудова дейност е протекла като икономист в градовете Ямбол, Горна Оряховица и Велико Търново, където живее от 1974 г. Дълги години работи в Инспектората по образованието във В. Търново. Автор е на седем книги за деца и на шест за възрастни.

Книги за деца: „Огънче гори“ (стихове, 1993), „Вятърко вълшебен“ (стихове, 1994), „Щурав щурчо“ (гатанки и залъгалки, 1996), „Шапка на комин“ (стихове, 1999), „Таралежова брада“ (стихове, 2001), „Опака държава“ (стихове, 2009), „Българче бъди“ (стихове, 2009), „Остроумничета“ (гатанки, 2012).

Книги за възрастни: „Дъжд в душата ми е плакал“ (лирика, 1995), „Флейта“ (лирика, 2000), „Назабрава“ (баладични стихове, 2000), „Светица“ (стихове за майката, 2002), „Орис“ (лирика, 2005), „Дървото на живота“ (избрани стихове, 2012).

Член на Съюза на българските писатели. Първата му стихосбирка за деца „Огънче гори“ получава награда на СБП за дебютна книга за 1993 г. Отличаван е в национални и регионални литературни конкурси с творби за деца и за възрастни. Негови стихове за деца са включвани в учебници и учебни помагала за ученици от началния курс. По негови текстове са композирани хорови песни. Носител е на „Народен орден на труда“ – сребърен, за участие в строителството на Промишлен комплекс Девня.

МИЛОСТИНЯ

Все още – денем или в късна доба,
остриганите мургави момчета
звънят у нас...
Подобно две врабчета –
да кльвнат от стотинките ми в джоба.
Стотинките ми все олекотяват
и все по-натежава битието.
Но тези гладни улични врабчета
на моя мальк залък се надяват.
Защо се чудя?
Тъй рька протягa
пред чужди праг и майката родина.
Десницата й крепка бе.
Бе блага.
И се срамуваше от милостиня.
2001 г.

ЯТРУС

Страници за литература, култура и изкуство

ПЯНА

Миролюб ВЛАХОВ

Той опипа с поглед ханша на сервитьорката и се обърна към шофьора. Бяха се запознали преди двадесетина минути. Докато търсеше къде да паркира из задръстените улици, газката спря, непознатият отвори вратата и му извика: „Карай след мен!“.

– Студентка ли е?

– Да.

– И моята – отвърна сега шофьорът и надигна халбата. – Със сестрата са в една група, тя ни запозна.

Носът му полегна като плувка в бирата и после бавно се издигна. Удоволствието от първите гълтки се разстла върху лицето му. Бирата му хареса. Хванал погледа му, обясни:

– Натоварих баластрата и реших да хапна. Колегата ще я закара, моята смяна свършва.

Навън прокапа. Венцислав поиска да го попита в кой курс е неговата, но не посмя. Шофьорът прецеди пяната през русите си мустаци и погледна спряната пред бирарията газка. Беше с наскоро боядисана кабина, но с очукан и окривен кош, от който се процеждаха капки мътна вода от мократа баластра.

– Колко я дават? – попита Венцислав, колкото да не е неучтив. Не беше задължително да се приятелява с непознат само защото го бе извел от плетеницата на тесните улички, където се бе залутал.

– Отдавна не я продават на кубик. Не си ли купувал скоро?

– Не знаех.

– Тринадесет и седемдесет тона.

– Това скъпо ли е?

– За някои е скъпо. Но е хубава – ситна и чиста. Промита, дунавска. Става за всичко. И пясък може да си пресеещ от нея, стига да не те мързи.

Срещу бирарията, през линията, висяха опушените сгради на топливо. Надписът върху ръба на администрацията беше без средното си „И“, вместо него стояха само железата от рамката, върху която преди е била монтирана буквата. Венцислав се запита дали изобщо свети и ако свети – защо?

– Не си тукашен – продължи шофьорът. – За пръв път те виждам.

– По номера на колата ли позна?

– По нея познах, че си се набутал в ония улици и се чудиш накъде да вървиш.

– Пристигнах преди няма и час.

– Тя защо не те посрещна?

– Исках да я изненадам. Не сме се срещали още. Само по скайп сме общували и някоя друга снимка ми е пратила.

– Не го харесвам тоя скайп. Голяма лигавщина тече по него.

– И аз, но е удобно.

– Е, щом ти върши работа. Ти си знаеш.

– Знам, че работи в някакъв склад почасово.

– Къде? Искаш ли да те заведа?

– Тук някъде е, но не знам коя е фирмата. Не е ставало дума. Но е около старото „Топливо“.

Венцислав си каза, че може би не е много приемливо да се обяснява така на непознат. Беше готов да му разкаже как Валя е ходила на гледачка и как оная й казала, че скоро ще се задоми. Нормално бе, отвърна й той тогава, все пак скоро завършващ, какво друго ти остава?

– Не че настоявам. Сестрата и моята също работят в търговската част. Сигурно са я срещали. И да не я знаят по име, поне по физиономия ще си я спомнят.

– Може. Но нали разбираш, че аз всъщност я познавам само от нета. Каквото ми е казала – това е. Може повечето неща да са измислици. Но знам, че има брат.

– Е, и това не е малко. Сигурно ли е? Но не е и много. Половината момичета, така или иначе, имат братя.

– Мечтае да се махне оттук.

– Това вече е мечта на всички. И сигурно очаква някой принц, няма начин да не е така.

Русият посегна веднага към кебапчетата. Венцислав проследи как половинката от първото, което бучна с вилицата, потъна под мустака му, последвано от гигантска хапка от прегънатата на две филийка.

– О, тя и моята мечтае да отиде някъде. В Италия, например. Не взема от дума. Казвам ъ че там такива като нея сами ги чакат с отворени обятия. Но не за работа, а за онова, схващащ ли?

– Някои наистина загазват.

– Сами се натискат. Сестрата също е пощуряла, но не смее да говори у дома, че чуят ли нашите, спукана й е работата.

– Моята вече има образование. Завършва.

– И какво като има? Ще стане образована курва, за разлика от повечето други. Като й е слаб акъла. Щото то дипломата не променя много положението, ако ти е слаб акъла, не е ли така?

– Мисля си, че това при нея е просто мечта. По-скоро иска да се махне оттук и да се омъжи. Надява се, че така ще промени живота си. Пък и големият град е друго нещо.

– Друго е. Но хората са, общо взето еднакви.

Шофьорът изпразни чашата, избърса с ръка мустаците си и се озърна за сервитьорката. Венцислав проследи погледа му и я видя да плава над заобления си ханш в дъното на салона. Железничарите и докерите от складовете я гълтаха с очи между зъбците, докато топяха яхнията и отпиваха от халбите си.

– Май си прав – съгласи се Венцислав. – Само степента на изявата на тази еднаквост е различна.

– И още как. Е, то жените са си такова племе. Не си ли го забелязал досега? – Той не уточни какво точно има предвид. – Ама то и нашият акъл не е по-горе – всяка може да ни го завърти. Не е ли така?

– Баба все ми казваше,че ми е слаб ангела.

– Баба ти даже е знаела защо. И че никога няма да стане силен. Не ти ли го е казвала? Виж сега как си се пътнал от сума ти километри заради една фуста, даже не я познаваш. Извини ме, не искам да съм груб. Е, не съм ли прав?

– Не е напълно непозната. Мисля, че веднага бих я познал.

– Е, нали си я виждал на снимки.

– Говорили сме с часове. Понякога сме осъмвали. Това все пак е нещо. И помага да опознаеш някого.

– Може и да си прав. Защо не й се обади, че ще идеш?

– Уговорката ни е за неделя. Ще се видим в Арбанаси. Запазил съм хотел.

– Ама ти не устиска и реши да дойдеш да я потърсиш в Горна, така ли?

– Искам да е изненада. Даже съм купил букет рози и кутия „Мерси“. Като в оная реклама, сещаш ли се. Ще се разтопи.

– Е, тогава ще ти го кажа напразно. Ти си хлътнал до уши, мой човек. Малко смешно ми се струва, макар че като им разкажа, сестрата и моята ще изпаднат в умиление и ще има да ми трият сол на главата, че не съм романтичен.

– Ти не би ли постъпил така?

– Остави ме мен. Още сега ще разкажа на моята. След малко ще дойде. И те излизат в обедна, но на смени, за да не затварят склада. После, ако не бързаш, ама за къде ще бързаш, ще отидем до складовете при сестрата. Токуваж оказали се приятелки с твоето момиче. Ще сукнем ли по още една?

Венци не отговори. После предложи:

– Ще почерпя. Надявам се да не ме спрат. За някой друг час ще оветрея и ще се прибера в хотела. – Той погледна към келнерката и докерите. – Стига ония да благоволят да я пуснат.

– Ще ти мине. Докато хапнем, докато пием кафе и постоим при сестрата, ще ти се е разминало. Сестрата е хубавица, ще видиш. После може да се разходим някъде. Представяш ли си да те срещне твоята с мен и още две мадами?

Венцислав поиска да му отвърне, че и Валя си я бива, че има още лунички по бузите, на екрана дори се виждат, стоят и като на дете още, но се усмихна и се отказа.

– Добре, че ми стана жал за теб, като те видях как се щураш накъде да хванеш – заключи шофьорът. – Ще се окажеш свястно копеле.

Сервитьорката бе забравила, че има и други клиенти и се въртеше все около масите на докерите и железничарите. Венцислав стана и отиде на бара сам да купи бирата. Тя бе прясна, правеше много пяна и не искаше да влиза в чашите. Барманът дълго я прелива и накрая му върна няколко мокри монети.

Когато се обърна, видя, че Валерия стои на пътеката сред масите и се оглежда за място. Още не го виждаше, не знаеше, че е тук. За миг му мина мисълта да се измъкне, за да не развали изненадата, но осъзна, че вече е късно, нямаше как. Забърза към нея, като внимаваше да не привлече вниманието й и да не разлиска бирата. Тя се спря пред масата им, виждайки, че има свободни места.

– Виж, Валя – кимна към него новият му приятел, – това е Венци. Запознайте се. Много точен човек е. Ще го запозная със сестрата.

Венцислав остана на крачка от масата. Гъста бирена пяна преливаше от ръба на чашите и се стичаше по ръцете му.

На 29 януари се навърши 1 година, откакто ни напусна великотърновската поетеса Стефка ЦВЕТКОВА (1941– 2014). Родена в София, а израснала в Лом и Белоградчик, тя повече от 40 години свързва живота и творческата си биография с културния живот на Велико Търново. Автор на 8 книги – поезия и проза, тя завинаги ще остане в сърцата на приятели и близки, усмихната и вдъхновена от очарованието на старопрестолно Търново.

Нека си спомним за нея с едно от нейните знакови стихотворения:

МАМИНО ДОВИЖДАНЕ

Стефка ЦВЕТКОВА

Мамино довиждане разплакано,
стигга маха, да се спра не мога.
Дълъг път задълго ме очаква
да ми върне старата тревога,
да ми върне пътищата прашни,
през които ти не си до мене,
през които ти несетно раснеш,
през които листите се сменят.
Ще пораснеш, докато копнея
твоята ръчица да ме гушне,
твоята главица да ми грее,
мамино довиждане послушно.

Поменът ще се състои на 31 януари 2015, събота, 12 часа, в гробищен парк, с. Самоводене.

ПО ТРАДИЦИЯ

Васил ДАВИДОВ

Лунна кладата – гаснеше геният.
Тълпата си топлеше пръстите.
Най-сърцатите стражи на правдата
безсърдечно в вприличиха в страх.
Тъмнината погълна лицата...
И стана лице на епохата.

радио резонанс 88.9 Велико Търново

ТАКСИ
CITY INVEST
НАБИРА АВТОМОБИЛИ
ПРЕВОЗВАЧ ПО ЖЕЛАНИЕ
ОТСТЪПКА ЗА СВЕТЛИ ГОРИВА – 0.10 лв./литър
ОТСТЪПКА ЗА МЕТАН – 0.15 лв./литър
0889/206 022, 0885/890 990